

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ МУЗЕЇВ

Єрмурак О.І., Бужинський І.Ю., здобувач
(Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Будівництво історичних музеїв в Україні є важливим і актуальним завданням у контексті сучасного культурного, освітнього та соціального розвитку країни. Історичні музеї відіграють ключову роль у збереженні національної спадщини, формуванні національної ідентичності та сприянні міжнародному культурному обміну.

Історичні музеї виступають як хранителі культурної та історичної спадщини України. Вони зберігають та експонують артефакти, документи, мистецькі твори та інші об'єкти, що мають історичну цінність. Це забезпечує збереження пам'яті про важливі події, постаті та періоди в історії України. Такі музеї є важливими освітніми установами, які надають можливість вивчати історію та культуру на практиці. Вони організують виставки, лекції, семінари та інтерактивні програми для школярів, студентів та широкої громадськості, сприяючи поглибленню знань та формуванню історичної свідомості. Історичні музеї сприяють формуванню патріотичних почуттів та національної гордості. Вони показують досягнення та подвиги українського народу, допомагають усвідомити значення історичних подій та особистостей, які вплинули на розвиток країни. Такі заклади є важливими туристичними об'єктами, які приваблюють як внутрішніх, так і міжнародних туристів. Це сприяє розвитку туристичної інфраструктури, створенню нових робочих місць та економічному зростанню регіонів. Історичні музеї можуть стати місцем для проведення культурних та соціальних заходів, що сприяють зміцненню зв'язків між різними групами населення. Вони сприяють обміну знаннями та досвідом, формуванню колективної пам'яті та спільних цінностей. Музеї історії сприяють розвитку міжнародного культурного обміну. Вони можуть організовувати спільні виставки, конференції та дослідницькі проекти з іншими країнами, що сприяє взаємному збагаченню культур та зміцненню міжнародних відносин.

Основоположними моментами під час проєктування будівель музеїв є насамперед профіль музею, функціональна специфіка його діяльності, склад колекцій і тематика експозицій, містобудівні особливості розміщення будівлі в міській забудові. Будівлі музеїв призначаються для збирання і комплектування пам'яток матеріальної і духовної культури, їх зберігання, вивчення та експонування. Музеї належать до особливого типу науково-дослідних і культурно-просвітницьких

установ, що здійснюють різноманітну діяльність предметною мовою експонатів.

Музейне будівництво ведеться у багатьох країнах у зв'язку з потребою зберегти історію країни, народу, видатних особистостей.

Музей є державним сховищем пам'яток історії матеріальної культури та природи країни. Одночасно музей виконує завдання науково-дослідної та культурно-просвітницької установи. За останні десятиліття у роботі музеїв з'явилися нові функціональні програми, пов'язані з комерційною, розважальною та науковою діяльністю.

У світі з'явилися музеї, які являють собою концептуальний літературний художній образ. Змінилася стильова характеристика будівель, викликана вільним рішенням фасадів та планів. Як і інші типи будівель, музеї проєктуються в стилях: постмодерн, новий класицизм, мінімалізм, деконструктивізм, хайтек, конструктивізм та ін. спрямованість часто збігається із профілем музею. Відомі такі як: краєзнавчі, регіональні, меморіальні, на згадку про історичні події, сучасного мистецтва, промисловості та техніки, приватних колекцій, міста та ін.

Музей характеризується для міст та населених місць з урахуванням різних кліматичних зон. Будівля музею є однією з важливих громадських споруд міста та за своїм виглядом має відповідати своєму призначенню.

Проектування музею – складне комплексне завдання створення архітектурного, художнього, просторового та функціонально-експозиційного єдності. Однією з першочергових завдань проектування є пошук архітектурно-мистецького образу музейної будівлі. Спеціальна увага приділяється художньому, емоційному, виразному рішенню простору будівлі.

На об'ємно-просторову структуру та художній образ впливає призначення музею для певних видів експозиційних цілей, відвідуваність музею, пов'язана з величиною міста, містобудівною ситуацією, обсягами проведених заходів, а також із соціально-культурними, регіональними та природно-кліматичними особливостями ландшафту і навколишнього середовища. (рис. 1, 2).

Головне в проектуванні музею - це створення такої структури, розподілу приміщень та їхнього взаємозв'язку, які забезпечують найсприятливіші умови для ознайомлення з колекціями музею,

Рис. 1. Національний музей мистецтв XXI століття (MAXXI), Рим, Італія, 2009, Арх. Zaha Hadid Architects.

Рис. 2. Музей писанкового розпису, Івано-Франківська обл., м. Коломия

сприйняття і вивчення експонатів та умов зберігання колекцій. Архітектурно-просторове рішення побудови музею має сприяти розкриттю тематично-експозиційного задуму. Технічне оснащення будівлі повинно забезпечувати комфортний температурно-вологісний, світловий та акустичний режими для відвідувачів і збереження музейних експонатів.

Під час проектування музеїв має послідовно здійснюватися принцип максимального розділення двох основних технологічних потоків: маршруту відвідувачів і шляхів переміщення експонатів (рис. 3).

Основними видами діяльності музеїв є: формування та зберігання колекцій, науково-дослідна робота, організація постійної експозиції, влаштування виставок, культурно-просвітницька діяльність. Формування та зберігання колекцій. Функціональну програму музеїв

виконує специфічними засобами. Речова пам'ятка - основа різних за видом музеїв. Виявлення, взяття на облік і комплектування фондів проводяться за профільною приналежністю музею. Залежно від значущості експонатів фонди музею поділяються на основні та науково-допоміжні.

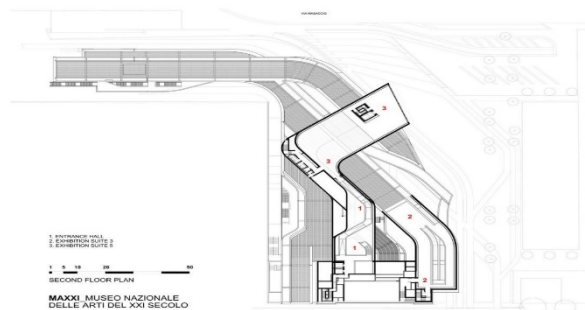

Рис. 3. План 1 поверху національного музею мистецтв ХХІ століття (МАХХІ), Рим, Італія, 2009, Арх. Zaha Hadid Architects.

Музейні будівлі та комплекси за своїм виглядом, незалежно від обсягу та профілю мають бути невід'ємною частиною культурно-освітнього, виховного процесу в житті міста, сприяти моральному розвитку суспільства, підвищувати інтерес до вивчення, пізнання навколишнього світу.

Теоретичне осмислення та створення із знакової системи реального образу проєктованого музею дозволяють розробляти нові сучасні методи та підходи. Алгоритм дій, зміст, кількість отриманої інформації дозволяють формувати основу для створення концептуальної складової проєктування та типологічних принципів при розробленні проєкту. У пошуках образної виразності рекомендується спиратися на сучасні форми синтезу мистецтв в архітектурі, технічні нововведення з урахуванням справжньої поваги до культурних цінностей людства та художній спадщині. Унікальність архітектури будівель музеїв сприяє формуванню духовної культури суспільства.

Таким чином, будівництво історичних музеїв в Україні є надзвичайно важливим для збереження національної спадщини, освітнього розвитку, патріотичного виховання, туристичної привабливості, соціальної згуртованості та міжнародного співробітництва. Це інвестиція в майбутнє країни, яка допоможе зберегти та передати наступним поколінням знання про наше минуле та його значення для сучасності і майбутнього.